

Instituti i Kosovës për Drejtësi
Kosovo Law Institute
Kosovski Institut Pravde

PRIRUČNIK

ZAKONODAVNE INICIJATIVE GRAĐANA

© Dituron Aliu

Priština, 15 Septembar 2023

PRIRUČNIK

ZAKONODAVNE INICIJATIVE GRAĐANA

*Vaš vodič da vidite korak po korak kako se
obrađuju zakonodavne inicijative građana.*

Autor: Naim Jakaj

Sa doprinosom od Eranda Zekaj i Lavdim Makshana

Urednički tim: Ehat Miftaraj, Betim Musliu i Gzim Shala

Nijedan deo ovog materijala ne sme se štampati, kopirati, reproducovati u bilo kom elektronskom ili štampanom obliku, ili se reproducovati bilo kom drugom obliku bez saglasnosti Kosovskog Instituta Pravde.

Ovaj priručnik je napravljen uz podršku Fonda braće Rokfeler (RBF).

Realizovao:

Instituti i Kosovës për Drejtësi
Kosovo Law Institute
Kosovski Institut Pravde

Podržao:

O KIP-u

IKIP, Kosovski Institut Pravde, je nevladina i neprofitna organizacija za javnu politiku, fabrika misli specijalizovana za sektor pravosuđa.

KIP, Ul. Ilaz Agushi
Priština
Email: info@kli-ks.org
www.kli-ks.org

Septembar, 2023
Priština, Republika Kosova

1

2

3

Instituti i Kosovës për Drejtësi
Kosovo Law Institute
Kosovski Institut Pravde

SADRŽAJ

11	SKRAĆENICE
12	SPISAK OBRASCA
13	PREDGOVOR
15	1. Pravo zakonodavne inicijative
17	2. Radnje pre razvoja zakonodavne inicijative
17	2.1 Stvaranje inicijativne grupe
17	2.2 Utvrđivanje forme predloga zakonodavne inicijative
17	2.3 Izrada nacrtu zakona od strane predлагаča
18	2.4 Izdrada nacrtu zakona od strane Skupštine
18	2.5 Imenovanje predstavnika zakonodavne inicijative
18	2.6 Priprema lista za prikupljanje potpisa
19	2.7 Obaveštenje Skupštine za početak zakonodavne inicijative
21	3. Razvoj zakonodavne inicijative
21	3.1 Početak prikupljanja potpisa
21	3.2 Zaštita ličnih podataka
22	3.3 Obaveštenje Skupštini o načinu finansiranja zakonodavne inicijative
23	3.4 Podnošenje zakonodavne inicijative Skupštini Kosova
23	3.5 Odbijanje zakonodavnih inicijativa
23	3.6 Verifikacija liste potpisa od strane Centralne izborne komisije
24	4. Radnje nakon završetka zakonodavne inicijative
24	4.1 Razmatranje Nacrtu zakona u Skupštini
24	4.2 Učešće predstavnika inicijative na sastancima skupštinskih organa
26	5. Da li je dozvoljena promena zakonodavne inicijative prilikom razmatranja u skupštinskim telima?
26	6. Šta se dešava ako građanska inicijativa propadne?

S K R A Ć E N I C E

PZI	Predstavnik Zakonodavne inicijative
JPPSK	Jedinica za predloge i podneske u Skupštini Kosova
SRK	Skupština Republike Kosova
PS	Predsednik Skupštine
SS	Sekretar Skupštine
CIK	Centralna Izborna Komisija
PSRK	Pravilnik Skupštine Republike Kosovo
ZZI	Zakon o zakonodavnim inicijativama
PFU	Procena finansijskog uticaja
KFI	Komitet za funkcionalno izveštavanje
PK	Parlamentarna komisija
KP	Kabinet premijera

SPISAK OBRAZACA

OBRAZAC 1 STVARANJE INICIJATIVNE GRUPE

OBRAZAC 2 MEMORANDUM OBJAŠNjenja

OBRAZAC 3 NACRT ZAKONA

OBRAZAC 4 ZAHTEV DA PISANJE PREDLOGA ZAKONA SA SKUPŠTINE

OBRAZAC 5 KONCEPT KRATKOG DOKUMENTA

OBRAZAC 6 OPŠTA OVLAŠĆENJA INICIJATIVNE GRUPE

OBRAZAC 7 SPISAK POTPISA

OBRAZAC 8 PISMO OBAVEŠTENJA ZA POČETAK ZAKONODAVNE INICIJATIVE

OBRAZAC 9 ZAHTEV NADLEŽNOM KPZ

OBRAZAC 10 OBAVEŠTENJE SKUPŠTINE O NAČINU FINANSIRANJA

OBRAZAC 11 IZVEŠTAVANJE O RASHODU

OBRAZAC 12 PROPRATNO PISMO ZA SVEČANO PREDSTAVLJANJE RAČUNA I POTPISA

OBRAZAC 13 POBOLJŠANJE LISTE POTPISA

OBRAZAC 14 ZAHTEV DA BUDETE OBAVEŠTENI O PROCESU VERIFIKACIJE POTPISA

OBRAZAC 15 ZAHTEV ZA DOZVOLU ZA PREDSTAVLJANJE NACRTA ZAKONA NA PLENARNOJ SEDNICI

Predgovor

Peticija je pravo i postupak zagarantovan Ustavom i međunarodnim aktima, kao što je Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (član 25 (a)). Postupajući kao građanin pojedinac, može ostvariti samo svoje lično pravo, ali udruživanje sa drugima ostvaruju pravo da predlažu donošenje novog zakona ili izmenu postojećeg.

Ustav Kosova garantuje mehanizam da, pored centralnih institucija kao što su Vlada, predsednik, Skupština, građani imaju i mogućnost da pokreću politiku za dobrobit zemlje. Ovaj demokratski i veoma važan mehanizam obezbeđuje angažovanje građana u politici.

Ovaj mehanizam je veoma malo korišćen na Kosovu. Takve inicijative su malobrojne iz mnogo razloga. Nedostatak objašnjenje i javnog informisanja o proceduri, pristupu i metodu koji se moraju poštovati da bi se garantovalo direktono učešće građana u kreiranju politike je jedan od njih. Ovim se želi izbeći unapređenje zakon i prakse, u ovom priručniku.

Ovaj priručnik na praktičan način pbjašnjava sve korake za izradu peticije. Pored opisa korak – po – korak procedure za podnošenje zakonodavnih inicijativa, biće propraćena i formama dokumenata koji će predлагаču olakšati i uveliko pomoći u budućnosti. Kao takav, isti će biti od koristi građanima i raznim interesnim grupama. Biće im lakše da se angažuju i uključe u donošenju odluka koristeći ustavni mehanizam raznih zakonodavnih inicijativa putem peticija.

*Osnajivanje građana, inkluzivnost, razvoj i podrška
mehanizama za povećavanje učešća i
demokratskog angađovanja građana i nevladinih
organizacija u **Republići Kosovo**.*

1. 1.Pravo zakonodavne inicijative

Ustav Republike Kosova, u članu 79 [”Zakonodavna inicijativa”] predviđa pravo zakonodavne inicijative. Ovo pravo zadržavaju (a) Predsednik Republike Kosovo iz oblasti njegove delatnosti, (b) Vlada, (c) poslanici, (d) najmanje deset hiljada (10000) građana u skladu sa zakonom. Ostvarivanje ovog prava dalje je regulisano Zakonom br. 04/L-025 o zakonodavnim inicijativama koje posebno poglavljje posvećuju zakonodavnim inicijativama građana.

Po ovom zakonu, svaki građanin ima jednak prava na pokretanje zakonodavne inicijative.

Prema zakonu br.04/L-025 o zakonodavnim inicijativama, (članovi 10-19), postoje tri faze za realizaciju zakonodavne inicijative pri čemu se svaka od njih sastoji od koraka koji se moraju preuzeti: Radnje za pokretanje zakonodavne inicijative, razvoj zakonodavne inicijative i radnje nakon završetka slanja zakonodavne inicijative Skupštini Kosova.[1]

Prva faza:

1. Stvaranje inicijalne grupe;
2. Utvrđivanje forme predloga zakonodavne inicijative;
3. Izrada predloga zakona od strane predлагаča;
4. Izrada nacrtu zakona od strane Skupštine;
5. Imenovanje predstavnika zakonodavne inicijative;
6. Priprema lista za prikupljanje potpisa;
7. Obaveštenje Skupštini Kosova o početku zakonodavne inicijative;
8. Verifikacija prihvatanja obaveštenja za zakonodavnu inicijativu od strane Skupštine Kosova.

[1] ”Član 20, stav 1,Zakon Br. 04/-L-025 o zakonodavnim inicijativama”, 2010, Skupština Kosova. (pogledajte vezu <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2776>). (poslednji put pristupljeno 12. januara 2023).

Druga faza

1. Početak prikupljanja potpisa;
2. Obaveštenje Skupštine Kosova o načinu finansiranja zakonodavne inicijative;
3. Podnošenje Zakonodavne inicijative Skupštii Kosova;
4. Odbijanje zakonodavnih inicijativa;
5. Overa liste potpisa od strane Centralne izborne komisije (CIK).

Treća faza

1. Razmatranje Nacrtu zakona u Skupštini;
2. Učešće predstavnika inicijative na sednicama skupštinskih organa.

2. Radnje pre razvoja zakonodavne inicijative

2.1. Kreiranje inicijalne grupe

Za pokretanje zakonodavne inicijative potreban je tim koji će sprovoditi uslove predviđene Zakonom o zakonodavnim inicijativama. Dakle, inicijatori moraju da osnuju svoju neformalnu grupu koja će pratiti sve ustavom i zakonom predviđene procedure. Inicijativa se formira sa ciljem da predstavlja zakonodavne inicijative građanima i institucijama (vidi obrazac 1).

Inicijalna grupa mora biti jasno identifikovana sa zakonodavnom inicijativom. U osnivačkom dokumentu moraju imati svoje ime i prezime, lični broj i kontakt adresu. Broj inicijatora nije ograničen sve dok nije potrebna njihova registracija, jer se smatra neformalnom grupom samo za obavljanje logističkih poslova.

2.2 Utvrđivanje forme predloga zakonodavne inicijative

Građani imaju mogućnost da podnesu peticiju kada je:

- Sam izradio predlog zakona;
- Skupštini predložena izrada nacrtu zakona.

2.3 Izrada predloga zakona od strane predлагаča

Za izradu zakona potrebno je poznavanje i stručna priprema izrade zakona kao i predloženog pitanja. U slučaju kada predлагаč piše nacrt zakona, mora napisati dva glavna dokumenta:

- 1) Memorandum sa obrazloženjem (Vidi obrazac br. 2) i,
- 2) Nacrt zakona (Vidi obrazac br. 3).

2.4 Izrada nacrt-a zakona od strane Skupštine

U slučaju kada predлагаč nije u mogućnosti da napiše nacrt zakona, traži od skupštine da izradi nacrt zakona. U ovom slučaju, predлагаč dostavlja Skupštini Kosova samo idejni dokument za pitanje za koje se traži izrada nacrt-a zakona (vidi obrazac br. 4 i obrazazac br. 5).

2.5 Imenovanje predstavnika zakonodavne inicijative

Grupa koja pokreće inicijativu imenuje jednog od svojih članova za predstavnika zakonodavne inicijative. Imenovani predstavnik predstavlja kontakt osobu za relevantne institucije.

Predstavnikom inicijative smatra se lice koje u ime inicijative uputi službeno pismo Skupštini za registraciju inicijative. Ovlašćen je da vodi sve postupke do odobrenja/odbijanja zakonodavne inicijative.

Predstavnik inicijative takođe treba da se jasno identifikuje sa zakonodavnom inicijativom. U ovlašćenju inicijatorske grupe mora imati svoje ime i prezime, lični broj i kontakt adresu (vidi obrazac br. 6).

2.6 Priprema lista za prikupljanje potpisa

Jedan od važnih zadataka inicijativne grupe/predstavnika inicijative je izrada i odobravanje liste potpisa prema formalno – tehničkim kriterijumima predviđenim Zakonom o zakonodavnoj inicijativi (vidi obrazac br. 7). Neuključivanje obaveznih elemenata u listu potpisa može dovesti do nevažećih potpisa prikupljenih tokom razvoja zakonodavne inicijative:

Lista potpisa mora da sadrži:

1. Oblik zakonodavne inicijative i njen naziv ;
2. Ime i prezime potpisnika;
3. Lični broj;
4. Opština rođenja;
5. Potpis i datum potpisa.

2.7 Obaveštenje Skupštine za početak zakonodavne inicijative

O početku zakonodavne inicijative, odnosno procesa prikupljanja potpisa, ovlašćeni predstavnik zakonodavne inicijative obaveštava Skupštinu.

Predstavnik Inicijative u pismu obaveštenja (vidi obrazac br.8) mora da navede/ispravi formu predloga: Izrada Nacrta zakona od strane predstavnika inicijative ili izrada Nacrta zakona od strane Skupštine. U drugom slučaju, predlagač u pismu obaveštenja daje objašnjenja o ciljevima koje inicijativa ima za cilj.

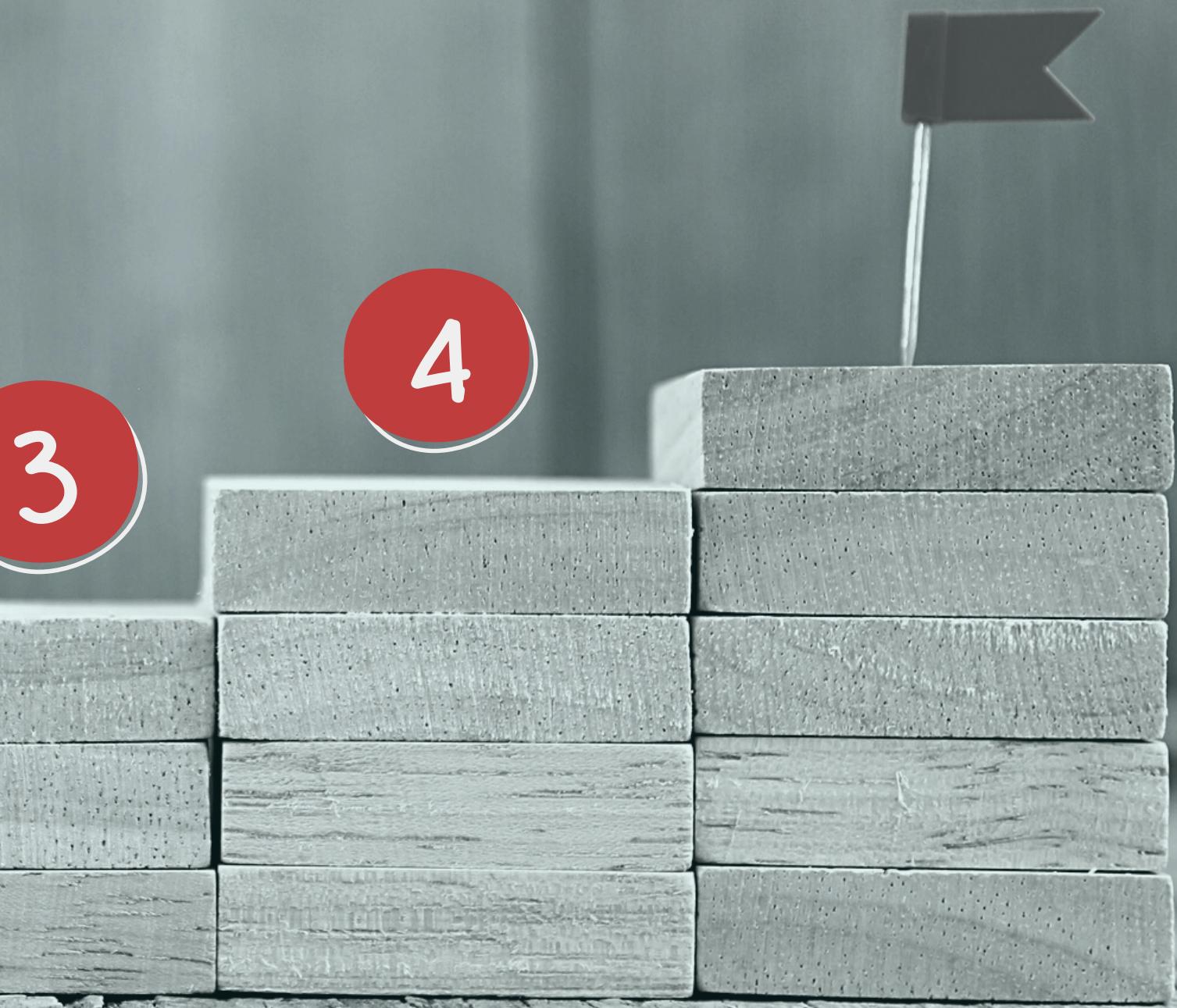
Pismo se dostavlja Jedinici za predloge i podneske u Skupštii Kosova, koja potvrđuje prijem obaveštenja za zakonodavnu inicijativu, koje se dostavlja predstavniku inicijative u pisanoj formi. Jedinica za predloge i podneske može vratiti obaveštenje radi neophodnih poboljšanja.

3

4

Instituti i Kosovës për Drejtësi
Kosovo Law Institute
Kosovski Institut Pravde

3. Razvoj zakonodavne inicijative

Nakon završetka navedenih koraka, odnosno završetka prve faze, počinje faza razvoja zakonodavne inicijative koja se sastoji od pet koraka.

3.1 Početak prikupljanja potpisa

Predstavnik zakonodavne inicijative ima rok od šest (6) meseci, od dana obaveštenja Skupštine, da prikupi i preda prikupljene potpise.

Predstavnik inicijative se stara da listu građani potpišu samo jednom i da sadrži sve potrebne podatke.

Predstavnik inicijative, iz razloga efikasnosti, može da orgaizuje svoj rad u manjim grupama koje izlaze na teren radi prikupljanja potpisa. Članovi inicijalne grupe moraju pomagati potpisniku tokom procesa potpisivanja.

Potpisi se mogu prikuljati na više način, tako da članovi inicijalne grupe:

- Odrediti određeno mesto za prikupljanje potpisa građana;
- Potpisi se mogu dobiti i od lica lišenih slobode.

Za prikupljanje potpisa istih, predstavnik inicijativne grupe mora podneti zahtev nadležnoj vaspitno – popravnoj ustanovi (vidi obrazac br. 9).

3.2 Zaštita ličnih podataka

U skladu sa Zakonom o zakonodavnoj inicijativi, na listi potpisa nalaze se lični podaci kao što su: ime i prezime, matični broj, opština rođenja i potpis. Ovi lični podaci spadaju u okvir zaštite zakona o ličnim podacima koji jasno definiše "...identifikator na osnovu imena, matičnog broja, podataka o lokaciji...", kao informaciju u odnosu na fizičko lice.

U kontekstu zaštite i privatnosti podataka o ličnosti, predstavnik zakonodavne inicijative je odgovoran (kao rukovalac ličnih podataka) za određivanje svrhe i načina obrade podataka o ličnosti. U tom smislu, obrada podataka podrazumeva svaku radnju kao što su : "prikljanje, evidenciranje, organizovanje, čuvanje, korišćenje, objavljanje, brisanje ili odlaganje ... "(2) Stoga se lični podaci prema listi potpisa prikupljaju samo u svrhe određene u okviru ove inicijative i ne može se dalje obraditi suprotno jasnoj i legitimnoj unapred određenoj svrsi.

U takvoj situaciji, predstavnik zakonodavne inicijative mora da postupa u skladu sa principima obrade podataka o ličnosti i njihove zakonite obrade, shodno članovima 4. i 5. Zakona o zaštiti ličnih podataka. S tim u vezi, po ispunjenju svrhe, lični podaci sa liste moraju biti uklonjeni, obrisani, blokirani ili anonimni, osim ako nije drugačije određeno. U suprotnom, predstavnik zakonodavne inicijative biće podvrgnut sankcijama Agencije za informacije i privatnost.[3]

3.3 Obaveštenje Skupštine Kosova o načinu finansiranja zakonodavne inicijative

Sve troškove zakonodavne inicijative snosi predstavnik inicijative.[4] On je dužan da obavesti Skupštinu o:

- 1)Način finansiranja
- 2)Izvori finansiranja
- 3)Iznos sredstava (Vidi obrazac br. 10 i obrazac br. 11).

Ovi podaci moraju biti transparentni.

Predstavnik zakonodavne inicijative mora voditi računa da sve troškove izvrši u skladu sa zakonima na snazi. Predstavnik zakonodavne inicijative, i bilo koje lice koje

[2] član 3 st. 1.2 i Zakon br. 06/L-082 za zaštitu ličnih podataka.

[3] Odluka br. 23 i Agencija za Informacije i privatnost za PSD, https://aip.rks.gov.net/download/vendim_nr_23_psd_lista-me-peticione/?epdmdl=3048&refresh=648c52551dbc11686917717, poslednji put pristupljeno 16 juna 2023.

[4] "Član 15, Zakon br. 04/-L-025 zakonodavne inicijative", 2010, Skupština Kosova. (Vidi vezu <https://gzk.rks.gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2776>). (poslednji put pristupljeno 12 januar 2023).

nastupa u njegovo ime, mora voditi računa da finansiranje zakonodavne inicijative nije u suprotnosti sa bilo kojim zakonom, kao što su Krivični zakonik, Zakon o sprečavanju pranja novca i suzbijanja finansiranja terorizma itd.

3.4 Podnošenje zakonodavne inicijative Skupštini Kosova

Nakon što je prikupljeno najmanje deset hiljada potpisa, Predstavnik Zakonodavne inicijative svečano podnosi zakonodavcu inicijativu (Predlog i/ili obrazloženje), zajedno sa prikupljenim potpisima, Skupštini Kosova – predsedniku Skupštine ili Jedinica za predloge i podneske. (Vidi obrazac br.12). Kancelarija za predloge i podneske potvrđuje prijem obaveštenja o zakonodavnoj inicijativi.

3.5 Odbijanje zakonodavnih inicijativa

kupština ima pravo da odbije zakonodavnu inicijativu u slučajevima kada:

- Zakonodavna inicijativa je protiv osnovnih ustavnih principa;
- Zakonodavna inicijativa ne sadrži uslove i kriterijume definisane Zakonom o zakonodavnim inicijativama.

U slučaju odbijanja zakonodavne inicijative, zastupniku je dozvoljena žalba Osnovnom sudu u Prištini – Odeljenje za administrativne poslove.

3.6 Verifikacija liste potpisa od strane Centralne izborne komisije

Skupština Kosova, pismom uz koje se prilaže prikupljeni potpisi, traži od Centralne izborne komisije da overi potpise, što se mora izvršiti u roku od 15 dana. U slučajevima kada postoje bilo kakvi nedostaci, CIK obaveštava predstavnika da poboljša listu potpisa u roku od 30 dana od trenutka kada CIK izda obaveštenje (Vidi obrazac br.13).

Kada CIK utvrdi da je inicijativa u skladu sa uslovima definisanim ovim zakonom, u roku od tri (3) dana obaveštava predstavnika zakonodavne inicijative i predsednika Skupštine.

U slučaju kašnjenja, predstavnik zakonodavne inicijative može zatražiti informaciju od predsednika Skupštine. (Vidi obrazac br. 14).

4. Radnje nakon završetka zakonodavne inicijative

4.1 Razmatranje Nacrta zakona u Skupštini

Potvrđivanje potpisa od strane CIK-a otvara put daljem procesuiranju nacrta zakona u skupštinskoj proceduri.

Potvrdno pismo CIK-a za potvrđivanje najmanje deset hiljada potpisa šalje se predsedniku Skupštine, koja predlog Nacrta zakona upućuje Vladi na razmatranje.

Prema uredbi Skupštine^[5], Vlada svoje mišljenje dostavlja u pisanoj formi u roku od mesec dana od dana prihvatanja nacrta zakona. Nakon odgovora Vlade ili proteka roka za odgovor, nacrt zakona se obrađuje u Skupštini na razmatranje. Nakon toga počinje razmatranje nacrta zakona po procedurama definisanim Poslovnikom o radu Skupštine. Na ovaj način, Predstavništvo Skupštine zadužuje Funkcionalnu komisiju da u načelu razmotri datu inicijativu i izveštaj sa preporukama predstavnika Skupštine Kosova.

4.2 Učešće predstavnika inicijative na sastancima skupštinskih organa

Predstavnik zakonodavne inicijative se poziva da u svakom trenutku učestvuje u radu nadležnih skupštinskih odbora^[6].

Predstavništvo Skupštine može dozvoliti predstavniku da iznese inicijativu na plenarnoj sednici ili da imenuje zamenika na predlog predstavnika za iznošenje inicijative na plenarnoj sednici.

[2] "Član 70, stav 2, Uredba Skupštine Republike Kosovo", 2022, Skupština Kosova. (vidi vezu https://www.kuvendikosoves.org/Uploads/Data/Files/6/2022_08_09_RregulloreeKuvenditteRepublikesseKosoves_LP5sAC4XSV.pdf). (poslednji put pristupljeno 12 januar 2023).

[3] Član 20, stav 4, Zakon br. 04-/L-025 zakonodavna inicijativa", 2010, Skupština Kosova. (Vidi vezu <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2776>). (poslednji put pristupljeno 12 januar 2023).

Predstavnik zakonodavne inicijative, putem pisma upućenog predsedniku Skupštine i Predsedništvu, može izraziti interesovanje da prisustvuje plenarnoj sednici i sam predstavi predlog zakona. (vidi obrazac br. 15).

Predviđeno vreme za prezentaciju nacrta zakona je do 10 minuta. Nakon izlaganja, predstavnik sedi na mestu koje odredi sekretar Skupštine u saradnji sa predsednikom Skupštine. Predstavniku zakonodavne inicijative nije dozvoljeno da učestvuje u raspravi poslanika i predstavnika vlasti.

5. 2. Da li je dozvoljena promena zakonodavne inicijative prilikom razmatranja u skupštinskim telima?

Pravila za preispitivanje zakonodavne inicijative od strane građana su ista kao i za slučajeve kada je predlagač zakona vlada, predsednik ili skupština. U svim ovim slučajevima amandman se vrši bez dozvole predlagača, dok je glasanje ili ne glasanje amandmana stvar slobodnog glasanja poslanika.

Ukoliko početna inicijativa doživi korenite promene u Skupštini, inicijatori se mogu distancirati od svog predloga i jasno staviti do znanja da nema govora o materijalizaciji njihove inicijative.

6. Šta se dešava ako građanska inicijativa propadne?

U slučaju da Skupština ne usvoji nacrt zakona u principu (prvo razmatranje), zakonodavna inicijativa se smatra odbijenom. Ista zakonska inicijativa se može ponoviti, po istim pravilima, nakon proteka od najmanje 3 meseca.[7]

[2] "Član 74, stav 5, Uredba Skupštine Republike Kosova", 2022, Skupština Kosova. (pogledajte vezu https://www.kuvendikosoves.org/Uploads/Data/Files/6/2022_08_09_RegulloreKuvenditteRepublikesseKoso_ves_LP5sAC4XSV.pdf). (Poslednji put pristupljeno 12 januar 2023).

6. PRILOZI

Instituti i Kosovës për Drejtësi
Kosovo Law Institute
Kosovski Institut Pravde

OBRAZAC 1, STVARANJE INICIJATIVNE GRUPE

Priština, — · — · — — —

Mi, dole potpisani građani Republike Kosova, dobровoljno stvaramo Inicijativnu grupu, neformalnu grupu za Zakonodavnu inicijativu pod nazivom:

Nacrt zakona

Inicijatorska grupa (neformalna) će se pobrinuti za nesmetano obavljanje poslova i podršku predstavniku zakonodavne inicijative.

On će inicirati i starati se o napretku procesa zakonodavne inicijative, koordinirati i komunicirati sa institucijama, u potpunosti poštovati pravo građana da budu informisani i predstraviće nacrt zakona Skupštini Kosova.

KREATORI INICIJATIVNE GRUPE

OBRAZAC 2, MEMORANDUM OBJAŠNJENJA

MEMORANDUM SHPJEGUES I PROJEKTLIGJIT

EXPLANATORY MEMORANDUM FOR THE DRAFT LAW

MEMORADUM OBJAŠNJENJA O NACRT ZAKONA

MEMORANDUM SHPJEGUES I PROJEKTLIGJIT

EXPLANATORY MEMORANDUM FOR THE DRAFT LAW

MEMORADUM OBJAŠNJENJA O NACRT ZAKONA

1. Çështjet kryesore të trajtuar.

2. Objektivat dhe ndërlidhja e propozimit me priorititetet e grupit nismëtar.

3. Opzioni i Rekomanduar.

4. Arsyetimi i propozimit.

5. Elementet kryesore të politikës së propozuara (përbajtja, instrumentet e politikave, kostoj, procedurat administrative).

6. Vlerësimi i ndikimit finansiar të variantit të propozuar (nëse mund të bëhet nga propozuesi).

7. Konsultimi (kush është konsultuar dhe përbledhje të shkurtra të përgjigjeve).

1. Main issues addressed.

2. Objectives and correlation of the proposal with the priorities of the initiator group.

3. Recommended option

4. Justification of the proposal.

5. Main elements of the proposed policy (content, policy instruments, cost, administrative procedures)

6. Evaluation of the financial impact of the proposed variant (if it can be done by the proposer).

7. Consultation (who was consulted and brief summaries of responses).

1. Obrađena ključna pitanja.

2. Ciljevi i njihova predloga sa prioritetima inicijalne grupe.

3. Preporučena opcija.

4. Obrazloženje predloga.

5. Glavni elementi predložene politike (sadržaj, instrumenti politike, administrativne procedure).

6. Procena finansijskog uticaja predložene opcije.

7. Konsultacije (s kim je konsultovan i kratki rezime odgovora)

OBRAZAC 3, NACRT ZAKONA

PROJEKTLIGJ PËR

DRAFT LAW

NACRT ZAKONA

Kuvendi i Republikës së Kosovës,

Në mbështetje të Nenit 65 (1) të Kushtetutës së Republikës së Kosovës,

Miraton:

LIGJ PËR

Neni 1

Neni 40 ndryshohet si vijon:

Neni 2
Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi pesëmbëdhjetë (15) ditë pas publikimit në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës.

Kryetar i Kuvendit të Republikës së Kosovës

The Assembly of the Republic of Kosovo,

In support of Article 65 (1) of the Constitution of the Republic of Kosovo,

Approves:

LAW FOR

Article 1

Article 40 shall be amended as follows:

Article 2
Entry into force

This law enters into force fifteen (15) days after publication in the Official Gazette of the Republic of Kosovo.

The President of the Assembly of the Republic of Kosovo

Skupština Republike Kosovo,

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosova,

Usvaja:

IZAKON O

Član 1

U članu 40 menja se kao što sledi:

Član 2 Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana posle objavljinjanja u Službenom Listu Republike Kosova.

Predsednik Skupštine
Republike Kosova

OBRAZAC 4, ZAHTEV ZA PISANJE PREDLOGA ZAKONA OD SKUPŠTINE

Datum: _____

Za: Jedinica za predloge i podneske
Skupština Republike Kosovo

Preko: g. _____
Sekretar Skupštine Republike Kosovo

Preko: _____
Predstavnik Zakonodavne inicijative

Predmet: ZAHTEV ZA PISANJE PREDLOGA ZAKONA SA SKUPŠTINE

Časni g. _____

U skladu sa članom 2 stav 12 Zakon br. 04/-L-025 zakonodavne inicijative, ovim pismom traži od Skupštine Kosova da izradi Nacrt zakona sa naslovom:

_____.
_____.

Za bilo kakvu nejasnoću, ne ustručavajte se da me kontaktirate.

S poštovanjem,

(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail: _____

Tel: + 383 _____

Adresa: Lajja _____, 10000, Priština, Republika Kosovo

OBRAZAC 5, KRATAK KONCEPT DOKUMENTA

ZAKONODAVNA INICIJATIVA GRAĐANA ZA IZMENE I DOPUNE ZAKONA O UPRAVLJANJU JAVNIM FINANSIJAMA I ODGOVORNOSTI

Zakonodavna inicijativa građana ima za cilj da izmeni i dopuni Zakon o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima, koji u skladu sa članom 79. Ustava Kosova i Zakonom o zakonodavnim inicijativama.

Ovom inicijativom namerava se da se izmeni član 69. Zakona o upravljanju javnim finansijama i odgovornostima kako bi se omogućila naknada neekonomске štete za žrtve kršenja ljudskih prava.

Izmena ovog zakona biće u skladu sa ustavnim i međunarodnim obavezama Kosova, pružajući građanima efikasne pravne lekove kada se krše njihova osnovna prava, pravo na život i pravo na slobodu od torture.

Promenom ovog zakona povećala bi se odgovornost javnih funkcionera za kršenje prava građana.

Ova inicijativa ima za cilj da ispravi grešku u osnovnom zakonu kako bi se poboljšala zaštita ljudskih prava na Kosovu i povećala odgovornost javnih službenika.

Napomena: Koncept kratkog dokumenta u ovoj formi je model koji je primenila zakonodavna inicijativa građana 2014. Godine. Ova inicijativa je obrađena u Skupštini Kosova u vidu nacrtu zakona i takođe je izglasana u drugom čitanju od strane Skupštine Kosova. Promena koja je već stupila na sagu može se videti na ovom linku: <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=12387>.

OBRAZAC 6, OPŠTA OVLAŠĆENJA INICIJATIVNE GRUPE

Mi, inicijativna grupa za nacrt zakonodavne _____, kako bi se olakšale procedure i komunikacije sa javnim institucijama, izdajemo ovo:

OVLAŠĆENJE

Sa kojim g. _____ rođen _____. u Prištini, sa ličnim brojem _____, izdato od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Kosovo, sa stalnom adresom u Prištini, ul. "_____", bez br. Ovlašćen da preduzima sve procesne radnje i komunikaciju sa javnim institucijama u vezi sa Zakonodavnom inicijativom pod nazivom Nacrt zakona u ime i za račun inicijatorne grupe u ovom ovlašćenju _____.

Isti je, prema Zakonu o Zakonodavnoj inicijativi, ovlašćen da preduzima procesne radnje i zastupa interes građana potpisnika navedene zakonodavne inicijative.

Ovo ovlašćenje uključuje, ali nije ograničeno na: donošenja odluka, potpisivanje dokumenata, prisutup i komunikaciju sa institucijama, kao i zastupanje i saradnju u vezi sa prethodno pomenutom zakonodavnom inicijativom.

Ovo ovlašćenje stupilo je na snagu (_____) i traje do okončanja pomenute zakonodavne inicijative ili njenog opoziva od strane inicijalne grupe.

Priština, _____.

OBRAZAC 7, SPISAK POTPISA

SPISAK POTPISA PODRŽAVAOCΑ ZAKONODAVNE INICIJATIVE:

ZAKONODAVNA INICIJATIVA NACRT ZAKONA

Mi, građani Republike Kosovo, potpisnici ove zakonodavne inicijative, ostvarujemo svoje pravo u skladu sa članom 79. Ustav Republike Kosova i članom 10. Zakona br.04/L-025 o zakonodavnim inicijativama, tražeći Skupština Kosova da što pre usvoji predlog zakona

Mi, građani Republike Kosovo, potpisnici ove inicijative, podržavamo svrhu ove inicijative, kroz

Broj.	Ime i prezime	Lični broj	Mesto rođenja	Potpis	Datum
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					

OBRAZAC 8, PISMO OBAVEŠTENJA ZA POČETAK ZAKONODAVNE INICIJATIVE

Datum: _____

Za: Jedinica za predloge i podneske,
Skupština Republike Kosovo

Preko: g. _____
Sekretar Skupštine Republike Kosovo

Od: _____
Predstavnik zakonodavne inicijative

Predmet: OBAVEŠTENJE Skupštini – početak zakonodavne inicijative

Časni g. _____

U skladu sa članom 13. Zakona br. 04/-L-025 za zakonodavne inicijative, ovim pismom Vas obaveštavam o početku zakonodavne inicijative:

NACRT ZAKONA _____.

U skladu sa članom 11. Zakona br. 04/-L-025 o zakonodavnim inicijativama, ja, _____, rođen dana _____ nu Prištini, opština Priština, identitet utvrđen na osnovu ličnog broja _____ Izdato od strane Ministarstva unutrašnjih poslova Vlade Republike Kosova, kao predstavnika ove inicijative, obaveštavamo Vas da će ova inicijativa biti inicijativa za podnošenje predloga u formi Nacrta zakona.

U skladu sa članom 12. St.1 podstav 1. mi ćemo sami napisati predlog zakona, za koji ćemo početi da prikupljamo odgovarajuće potpise, a zatim ćemo na svečan način proći u Skupštinu u Republike Kosovo. Građanima, a potom i Skupštini, pružićemo detaljna objašnjenja ciljeva koje ovaj predlog zakona ima za cilj.

Ja, pristalica ove inicijative, striktno ću se pridržavati odredbi Zakona br. 04/-L-025 o zakonodavnim inicijativama.

S poštovanjem,

(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail: _____

Tel: + 383 _____

Adresa: Lajija _____, 10000, Priština, Republika Kosovo

OBRAZAC 9, ZAHTEV NADLEŽNOM KAZNENEOM ZAVODU

Datum: _____

Za: Kazneno-popravna služba Kosova

Kopija: Ministarstvo pravde Kosova

Od: _____

Predstavnika Zakonodavne inicijative

Predmet: Zahtev

Časni g. _____,

Dana _____, kao predstavnik Zakonodavne inicijative za _____, Obavestio sam Skupštinu Kosova o početku prikupljanja potpisa, dokaz o čemu možete naći u prilogu ovog pisma.

Kao predstavnik Zakonodavne inicijative, postaraću se da svim građanima Kosova, bez ikakve razlike ili diskriminacije, pružim mogućnost da svojim potpisom pristanu na ovu inicijativu.

S tim u vezi, molim vas da građanima Kosova, zatvorenicima i pritvorenicima, prvo date priliku da vide predlog ove inicijative, a zatim ga potpišu.

Smatram da je davanje mogućnosti zatvorenicima i pritvorenicima da potpišu listu potpisa za ovu zakonodavnu inicijativu jednako pravu glasa, koje je garantovano svakom građanu Republike Kosova.

Stojimo vam na raspolaganju za sve nejasnoće na koje možete naići dok rešavate ovaj zahtev.

U iščekivanju odgovora.

S poštovanjem,

(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail: _____

Tel: + 383 _____

Adresa: Lagjja _____, 10000, Priština, Republika Kosovo

OBRAZAC 10, OBAVEŠTENJE SKUPŠTINE O NAČINU FINANSIRANJA

Datum: _____

Za: g. _____

Predsednik Skupštine Republike Kosovo

Preko: g. _____

Sekretar Skupštine Republike Kosovo

g. _____

Šef kabineta predsednika Skupštine

Od: _____

Predstavnik zakonodavne inicijative

Predmet: Obaveštenje o načinu finansiranja Zakonodavne inicijative

Časni g. _____

Dana 14. Maja, kao predstavnik Zakonodavne inicijative, zvanično sam pismeno obavestio Kancelariju za predloge i podneske u Skupštini Republike Kosovo o početku prikupljanja potpisa za zakonodavnu inicijativu i to:

NACRT ZAKONA _____.

Ovim pismom u skladu sa članom 15. Zakona o zakonodavnoj inicijativi, Obaveštavam vas o načinu finansiranja navedene zakonodavne inicijative.

Finansiranje aktivnosti inicijalno će vršiti inicijatori, donatori koji će donirati materijale i pomoći u realizaciji logističkih troškova, kao što su naftni derivati, hrana, piće i štamparski materijal.

Nakon prikupljanja potrebnih potpisa u skladu sa članom 5. Zakona br. 04/-L-025 o zakonodavnim inicijativama.

S poštovanjem,

(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail: _____

Tel: + 383 _____

Adresa: Lagjja _____, 10000, Priština, Republika Kosovo

OBRAZAC 11, IZVEŠTAJ O RASHODU

POTROŠEN BUDŽET ZA ZAKONODAVNU INICIJATIVU

NACRT ZAKONA

(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail:

Tel: +383

Adresa: Lgajiq 10000, Priština, Republika Kosovo

OBRAZAC 12, PROPRATNO PISMO ZA SVEĆANO PREDSTAVLJANJE RAČUNA POTPISA

Datum: _____ : _____ : _____

Za: g. _____
Predsednik Skupštine Republike Kosovo

g. _____
Sekretar Skupštine Republike Kosovo

g. _____

Od: _____
Predstavnik zakonodavne inicijative

Predmet: Obaveštenje o SVEČANOM PODNOŠENJU peticije – za zakonodavnu inicijativu

Časni q.

Dana 14. Maja, kao predstavnik zakonodavne inicijative, zvanično sam pismeno obavestio Kancelariju za predloge i podneske u Skupštini Republike Kosovo o početku prikupljanja potpisa za zakonodavnu inicijativu i to:

NACRT ZAKONA

Dana _ _ . _ _ . _ _ _ _, počeli smo sa prikupljanjem potpisa u svim opština Kosova i kao rezultat velikog rada aktivista, do trenutka kada Vam piše, prikupljeno je maksimalno () potpisa.

S tim u vezi, želim da Vas obavestim da na osnovu člana 18. Zakona br. 04/L-025o zakonodavnim inicijativama, pomenuti nacrt zakona, zajedno sa obrazloženjem/memoranduom, koncept dokumentom kao i peticijom sa potpisima građana Kosova, planiramo da im predamo svečano dana — : — : — . Za vreme svečane isporuke možemo se dogovoriti.

S poštovanjem,

(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail:

Tel: +383

Adresa: Lajčka 10000, Priština, Republika Kosovo

OBRAZAC 13, UNAPREĐENJE LISTE POTPISA

Datum: _____

Za: g. _____
Predsednik Skupštine Republike Kosovo

Kopija: g. _____
Centralna izborna komisija (CIK), Republika Kosovo
g. _____
Sekretar Skupštine Republike Kosovo

Od: _____
Predstavnik zakonodavne inicijative

Predmet: Uređivanje liste potpisa

Poštovani predsedniče Skupštine, g. _____

Poštovani sekretaru, g. _____

Dana _ _ . _ _ . _ _ _ , kao predstavnik zakonodavne inicijative, zvanično sam obavešten od Skupštine Kosova za pismo Centralnoj izbornoj komisiji (CIK), preko kojeg se upućuje na verifikaciju liste potpisa u vezi sa Zakonodavnom inicijativom pod nazivom:

NACRT ZAKONA _____.

U odgovoru na ovo pismo ispunili smo uslove koji proizilaze iz Zakona br. 04/L-o zakonodavnoj inicijativi, odnosno član 15, stav 2, poboljšanje liste potpisa, odnosnoprikupljanja _____ drugih potpisa neophodnih za ispunjavanje osnovnih kriterijuma da ova zakonodavna inicijativa nastavi dalje.

Prilog: Spisak potpisa

S poštovanjem,

(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail: _____

Tel: + 383 _____

Adresa: Lajgja _____, 10000, Priština, Republika Kosovo

OBRAZAC 14, ZAHTEV ZA OBAVEŠTENJE O VERIFIKACIJI POTPISA

Datum: _____

Za: Centralna Izborna Komisija (CIK)
Republika Kosovo

Kopija: g. _____
Predsednik Skupštine Republike Kosovo

g. _____
Sekretar skupštine Republike Kosovo

Od: _____
Predstavnik zakonodavne inicijative

Predmet: Zahtev/molba

Poštovani predsedniče CIK-a, g. _____

Dana _____._____._____, kao predstavnik Zakonodavne inicijative, zvanično sam podneo Skupštini Kosova zakonodavnu inicijativu pod nazivom: Nacrt zakona _____.
Sa istom dokumentaciju, u skladu sa zakonom o zakonodavnim inicijativama, podneo sam i peticiju koju je potpisalo više od 10000 građana Kosova.

Dana _____._____._____, jsmo od skupštine Kosova obavešteni da je lista potpisa poslata na verifikaciju CIK-u dana _____._____._____. Zakonodavne inicijative, pobrinuo sam se da se preduzmu svi neophodni koraci da se peticija završi u skladu sa zakonskim uslovima. Ali ovo nije kompatibilno sa institucijom koju vodite na osnovu zakona br. 04/L-025 o zakonodavnim inicijativama, verifikacija liste od strane CIK-a se vrši u roku od petnaest (15) dana od trenutka dostavljanja od strane Skupštine Kosova. Od ovog podneska, prošlo je (obratite pažnju broj) dana i ja, kao predstavnik inicijative, još nisam dobio zvanični odgovor po ovom pitanju.

Zbog toga ovim pismom tražim i molim Vas da mi dostavite odgovarajuću informaciju u kojoj fazi procesa/provere se alazi lista potpisa, uprkos činjenici da je zakonski rok već prošao.

S poštovanjem,

(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail: _____

Tel: + 383 _____

Adresa: Lajgja _____, 10000, Priština, Republika Kosovo

OBRAZAC 15, ZAHTEV ZA DOZVOLU ZA PREDSTAVLJANJE NACRTA ZAKONA NA PLENARNOJ SEDNICI

Datum: _____

Za : g. _____
Predsednik Skupštine Republike Kosovo

g. _____
Sekretar Skupštine Republike Kosova

Od: _____
Predstavnik Zakonodavne inicijative

Predmet: Zahtev za dozvolu za predstavljanje Nacrt zakona o plenarnoj sednici

Poštovani predstavnici Skupštine,

Poštovani potprednici

Dana _____. na poziv Komisije _____, predstavljam vam
Nacrt zakona _____. U ovom slučaju, donela odluku da
bez/uz nejnu podršku ovaj Nacrt zakona bude prosleđen poslanicima na razmatranje u prvom
čitanju.

Ovim pismom, kao predstavnik pomenute Zakonodavne inicijative uzu podršku građana, u skladu sa
članom 20. Stav 5. Zakona br. 04/-L-025 o zakonodavnim inicijativama, tražim dozvolu da ovu
inicijativu predstavim na plenarnoj sednici, kad god je Vi odredite

U iščekivanju vašeg odgovora.

S poštovanjem,

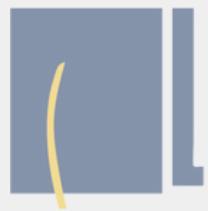
(Ime i prezime predstavnika) _____

Kontakt

E-mail: _____

Tel: + 383 _____

Adresa: Lajja _____, 10000, Priština, Republika Kosovo

Instituti i Kosovës për Drejtësi
Kosovo Law Institute
Kosovski Institut Pravde

PRIRUČNIK

ZAKONODAVNE INICIJATIVE GRAĐANA

Objavljivanje Priručnika je urađeno u okviru obeležavanja
Međunarodnog Dana Demokratije u saradnji sa Forumom za
parlamentarnu transparentnost Skupštine Kosova.

*Priručnik zakonodavne inicijative građana realizovao je Kosovski Institut Pravde
uz podršku braće Rokfeler (RBF)*

Instituti i Kosovës për Drejtësi
Kosovo Law Institute
Kosovski Institut Pravde

